

A bikeŋa Kande walı sɛbrɛ

**Kāng dōm kun a fuba dɛy ba bakı la
ba dɛysı ba boŋsu la ba hāŋsı bınma a
sıda kong wōfu sām̄ma.**

A karembi hong tute la kong

Langue : Koromfe

Adresse : ANTBA /Soum

01 BP 6126 Ouagadougou 01

Année 2013

Langue: KOROMFE, parlée dans les Départements de Pobe Mengao, Baraboulé, Province du SOUM et du LOROM, du BAM
pays BURKINA FASO

Titre en français:

L'histoire de Kande. Ce qu'une communauté peut faire pour
aimer les personnes atteintes du SIDA et pour s'occuper
d'elles, Livre de l'étudiant

Traduit par: Idrissa et Boureima KONFE

Traduit de:

**L'histoire de Kande. Ce qu'une communauté peut faire
pour aimer les personnes atteintes du SIDA et pour
s'occuper d'elles, Manuel de l'étudiant**

Adapté par: Kathie Watters et Margaret Hill

Illustrations: MBANJI Bawe Ernest

© 2007, 2009, 2011 (révision préliminaire), 2012 (édition
électronique) SIL International ISBN

Traduit en français par: Mary Endersby, Kabucungu Hand-jinga,
Nathalie Saint-André, Ann Wester, Pauline Joliot, Uschi
Lautenschlager

A utiliser avec:

**L'histoire de Kande. Ce qu'une communauté peut faire
pour aimer les personnes atteintes du SIDA et pour
s'occuper d'elles, Manuel de l'animateur**

Histoire et illustrations adaptées des livres «Histoires de Kande,
Livres 1 à 5» © Shellbook Publishing Systems
(www.shellbook.com) 2004. Utilisées avec autorisation.

La permission est donnée de faire des copies de ce livre pour utilisation personnelle ou de traduire ce texte, pourvu que la source et les droits d'auteur soient mentionnés et que le texte ne soit pas altéré plus que nécessaire pour une bonne traduction. Pour plus de renseignements, contacter uschi_lautenschlager@sil.org

Date Septembre 2013 / Langue Koromfé ANTBA

Sapitr Ndoom

Iyã walıma hubo

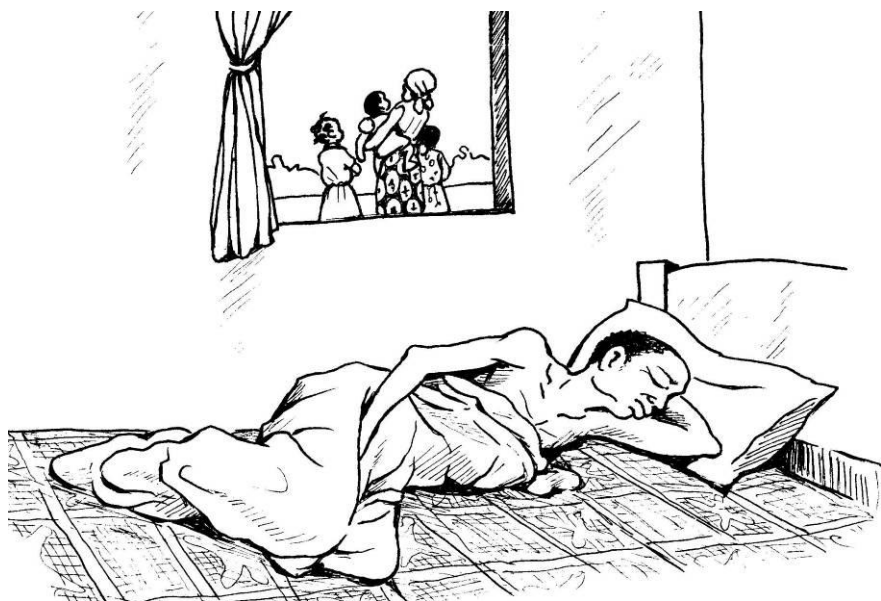
A bikeŋa ala ba yiti Kande walı sɛbre la ning kong.
Funde dõm, Kande da wãna a fɛkv hogo di tufu di
karamu, la kun di yĩmde kɛvbi kun hoe di be tɛ di
wa di bo : «Kande, Kande! Mu dõmɔ a kena wolõmu.
Ba bo ke Iyã wõfa a walı **kerigi**. La nkɔ, ase la gu?»
Kande yoro di ni:v «Mu hamandaa ke mu yãa kun la

gu.» La, mu yĩmde, be gondu v yao wɔlɔm la Iyã v
da v gel fasti kun la kãng dõm la. U hoe v ye ala la
fasti di dono Iyã wa.

Kande la Teesi a yĩmde nandı ya tɛ a dāng nangu ni
ba fusa dɔrv wuleti, la ba mommu. Ba yābu kēna
Falala ala Iniko gu dagsı Zumoke ba yābi bɔrɔbi kun
dɔmne ba mɔmsı ba mu hoe ba bɛ zɔɔɔ ba Iyā wa. Iyā
bo ba nə ning da di koptu ba dɔmı hēnge: «Yirigi na
na hilfi heng. Baaba zɔmma di dɛrı di fɔɔɔtu!», la, di
hɔɔɔ ba dı hēesı la dāng kong nene. Kɔ Teesi zıge:
«Iyā, nkɔ wɔfa a walı hubɔ la?» Iyā harı di fɔrv kong
la di bo: «U kalle zaa gu dagsı a zaka kong yoro.»

Iniko, ala zena magti ɪ naa bole ning: « Mu zɔɔ mu yao bo gu Baaba nə !» Iyã yẽ di wõnde zaa di tere a konne kong, la di bo di nə : «Di yãa la gu, mu bi! Dugu di di fɔŋtu.»

Iniko zigi di yika. Di da boŋəə di nɔŋfu Baaba dɔba halɪ hãna hãna, la a sɔyã hɛn gondɪ hɛng sogo, Iyã ba dugura di di woroŋgu Baaba. Gu tɔŋge sanɛngkɔ, Baaba nandɪ kɪn hoe di fɔŋturu la di ba wolla gɔyɛni. Di zɛrɪ halɪ wasɪ, di pãnga kong kendɪ la di

kosuru wasi. A fuba beng duru a zaka kong yoro da lagfa di ne.

Fēnde dōm, Kande da wēna a daaga ni, la di da sebra di folləba beng ne ke di yā zaa di hul a bīiŋə. Guƙo ni, a bɔɔ bi woroŋge di kuru di **momsɪ** di bolɔu neng: « Bīiŋə naŋsa dara a sɪda kong nboo n sa hong!»

Kande da ba dɔmɔnda di wɔgo kong biife. Di hɔnm neng: «A Sɪda kong kɔ n go Baaba, maa gu hānda wōfa di?» Di follubə beng bo di nɔ:« Ka n seg di!»

Yēne naŋsa, a tike kɔn bɛnɛ gɔndu, kɔ Kande zɪgɛ di yā nɛ: « Iyā, mu yise mu gel a yāo kong lo; kɔgulle, Baaba, a sɪda kong la wɔ̃fu di?»

Kɔ Kande yā **zulle** di yū. Kande na ke di kommæ. Di yā yoro di nɛ:« N gey. Kɔn yey mu bɛndɛ kong, kɔn **gɔ tɪgɛ ke sɔrba la wɔlɔm gɔ n dɔmɔ** kong la.» Kɔ Kande zɪgɛ di yā: « Baaba sɔm belle ni, naŋkāna u tɪkɪ? Naŋkāna u darɪ a dɪu kɔn dɪrɪ la a mani kɔn fefu

la?

«Di yã yoro di ne ning: « A Dɔfre hãnsira hõ.» Ba hĩ
beng menti domba ba kom magti.

Guko bellɛni, Kande sa hong ti a ngoore a sigo kurom
le. A zaka kong yɛmba la a follɔba bɛng be kom di
sɔm kong. Kande ti di hɔmɔni ni nɛng: ‘Ase la pa ba
ba bɛnɛ di bɔadɛy kong kun bɛnɛ kɔngsi sɔone, kun
di ni ke di da wɛna di dɔm teng kong sɔone? A Dɔfre
dɔng kong ykanɔ saa hong di dɔm teng teng la da
belli yelli hũ kun farɪ Baaba sɔm kong.»

Pɔlav kallɩnɩ a sɔm nangu belle ni, Kande la di yā da senna a dāya; la, Iyā fusa kong bene kɩretɩ di nɔ a kǎŋɛna la gbu wāna nboo di pānga kong bɔɔgu halɩ wasɩ. Kande gondɩ di yē di yā wɔnde, ba tuko yɔŋaa. Iyā be bo: « Gu wāna nboo, sɔɔne dɔm, muko ngo a pānga kun wollu taare kāna.»

Chapitre 2

**A walıma heng kãnsırı Kandema dāanı
kong.**

Kande la di yā da wāna a fēku hogo ba tufu. Iyā bəəni kong ba yāng kun pətu. Di wargı haalı gu yisi gu tı tılay Kande hānsı di di deysı dı yēnsı.

Kande sa hong sıbu. Di yā fərfa la di panga kong ba pəte. Gukənə, a beliə beng da hēm̄ma ba kānsı ba wəl gu kēəsı taarə. La Kande benə yelli ke di yīm̄əu beng ba kānsəra ba gıllə ba wəl, di wollə ba. La, Iyā da ba bong lə kāna. Di bollu: «Ye, Kande, n yīm̄əu beng tīm̄mo koe, ka n wəl ba.»

Fēnde dōm a Dɔfre dāng kong kēna hīi bene ye hū
dāani. Di dōm a logtɔɔ la, di dono hong da yāala a
waluma sebre hāna hāna. La, ba be kuru ba bellɪ
sōone sōone. Ba da bella la a dɔw la ba hānsɪrɪ Iyā la
zaka kong tomə. Ba da tɔɔda haalɪ hāna hāna la ba
sebru a sebreɪ dɔnda. Kande bunde dɔɔsu kun di ni
ke, sa, di yā yika wōfa a momɪ gu dagsɪrɪ...

Wete dōm, Kande da dōmōnda a lōgtōrōkēu hong wōlōmu la Iyā. Di da ba dōmōnda kun ba da bollu kong duru, la di gele kō ke di sa **zamba dā yā la kēu sōrō**. Gu la pa, gu tika ke di yēe a bāadey kun bellī la a sīda kong bi ba yūtī gu a veyihas kong kun di **labē la kēu** nandī saa kong.

« Baaba da ba yā ke di wōfu a veyihas kong gulle, di ba magale kāng kun darī gu **haga** Iyā. Gu dēy ke Baaba lī Iyā a bāadey kong, la Iyā mu dēy la di lī gu a bīiñē kēng mu. La, a lōgtōrō hong bo Iyā nē ke: N

hēm̃ma n b̃e a l̃ogt̃or̃o d̃āng ʋ yao keki n yām kong ba ye. »

Iyā yao a l̃ogt̃or̃o d̃āng nangu. A l̃ogt̃or̃o nand̃i keki Iyā yām di ye di s̃ebu di ñə kun di na gu ni. Gu wete ket̃i, Iyā s̃ebu a hilo zaab̃i nangu Kande ñə. **A veyiyaas kong bi zala** Iyā. Gu d̃eyla gu wōfu a bi keng mu. A keṽ l̃ogt̃or̃o hong bo Iyā ñə ke di hēm̃ma di dur̃i a febi bu la a damm̃ə fōfi yagla la a damm̃ə bu di kul̃o kong da gu k̃āṅsi. La di pa di a s̃ēṽfi kun yirgiri b̃āad̃ey mangma. A yū kun ba d̃əṅs̃ə ñə, a l̃ogt̃or̃o d̃āng kong da ba wōfa a s̃ēṽfi kun ba yit̃i Ayerve h̃ēng̃e (ARV) kun ba hōfu ba wollu la a Veyiyas kong. Iyā yū k̃o da g̃ən la di b̃iṅ̃ə keng. Nde l̃e di d̃eỹə di da s̃ēṽ nangsa kun ba yit̃i ke a Ayerve kong gu da gu gull̃i a b̃āad̃ey kong ka gu b̃e ỹē̃ a b̃iṅ̃ə keng mu?

Iyā b̃āad̃ey kong dags̃əra k̃o l̃e. A b̃āad̃ey nangu bu da wigr̃ə di kul̃o kong yoro. Iyā hoỹa a b̃āad̃ey kun ba yit̃i ke a s̃ida kong saa b̃āad̃ey. Di nene kong yoro a ṽifi la, la, la di kul̃o kong t̃ōṅ̃ong d̃oba mu.

«K̃o Kande z̃ige a D̃ofre d̃āng kong k̃ēna: «K̃ogille

mukɔ hareɛ Iya a bāadɛy kong lɪra mu ?» A lɔgtɔɔ hong bo di nə : «Ayo, gu ba lɪra nə, hare di », kun dagsɪ, di zɔmma n boŋsi di la n ye da walɪ.» Di hōngu Kande nə kun di dɛy di bakɪ kǎna di ye di yǎ walɪ hǎna hǎna, la di hōngu di mu a diw hǎniya tɔfla di yǎ nə. Kande bundɛ yome gukɔ gu tĩŋsɪ kun di gele Iyǎ walɪ yeo kong gulle.

A bīiŋə nanga bɛnɛ hul la Iya pǎnga duru kɛndɪ lɛ. Di kom kun di songe a bīiŋə fɛlɛŋə kɛng di hōfu di wǎna ni. Di bo: «Yetima» kun **n zɔmmu gu bo ke** «Werebi». Iya tɪ a ngoore sōyǎ kallɪlɛ kun dɛbɛ a bīiŋə nanga hulam la Kande yɪrɪ a bi nanga segre ke Yatima. Kande zǎng a bi nanga di wǎna ni di yao tuko a fɛkɪ kong lengem ni. Di bo: «Mu ba dɔgura n tɪ a werebi.» N kɪrɛtɪ mukɔ bīiŋə saneng.»

Sapitr tãandıgu

A walıma kãngəna bellı Kande la də
yĩməu nə.

Kande da wāna a feku kong hogo di tufu di pandi
Yatuma di yīmuṇa keubi keng nə a duv. Kande da
bongenla ke kēv dōm yōṇo a bīiṇə keng la Iya kun
sibe a sida kong bāadey kong sōm neng kong, a kēna
beng fōnna ka a bi keng be lɪ ba. A Dɔfre dāng kong
fuba mang mang la hāngəsi Kande di da a belia
yōgəfihī yillam varam. Ba hōngi di kun di hōgfu a
hem gəl di bakkɪ a bīiṇə keng yillam kong la kun di
pandi gu ga nə kāna.

Yatuma kulɪ hēng wāna nboo ɪ kāngəna la Kande

bunde da dɔnda la a walɔma hẽng kun wẽ kãna kong.

Fēnde dōm, Zumoke, Kande yīmde bɔɔ bi keng bɛ
Kande nandɪ wa di bɛ bo di nə : «Mu kɔ zɔmma mu
dɔvu a karōng kong nboo nkɔ la Tesi kun dɔgɛ
kong.» «Kande bo di nə : «Õ õ, n hēm̃ma n kǎngəsɪ n
gulle n karōngu kong dɔba dɔm, gukɔ belle ni, n
tengəsira n dəysɪ n hǎngəsɪ v̥kɔ». «N hēm̃ma n yobo n
gulle ka n dəvu a benna bu bɪnma yōnv̥ a hēnam
bengɛ la bɪnma n latɪ a bikenɪ bengɛ. N yōee a hēnam,
n ba gella n yɪka la n mēntɛɛ la bikenga dōm, a
veyiyas kong dəyla gu lɪ nə.» Zumoke yoro ke di zaa

di kãngəst di gulle di karam la di bo ke di ba
yommə a bikenı la di ba yōna a hēnam.

Fēnde dōm, kānde sabeliŋa dōm la be ye di. La di bole di nā : «Gu tigeε la ukɔ hulunkōndu, tike nangsā mukɔ yōngu la gu, kun n sa sibe kong sogo.»

«Kande kom di nā: «La, ukɔ la kun ngo tike sɔrfa kun u dɛy u tuko ni kong lo!» Kɔ di bole: «Lε la? Guɔ ba gane mkɔ yū!» «Mu bella zɔmmu dāng nangsā kun ba zɔɔ gu tɔngu yoro. Kun kuru la sāneng, mu zɔmma ke na be la kun na darɪ a kɛbi hēngε duru yoro to-tulle na be pa mu.»

Yēnē nangsa, Falala zıgı Kande : « Kəgulle, v zəv v yēngəsı v sırtı v dıgı a tike kong?»

«Kande yoro di nə : «Õ õ, v **sabeliŋa** bo ke v dəyla v tuko yere gəyənı. La v hēmma v pa di kən v fətı v darı kong durı to-tulle..

«Kə Falala yorobe ke : «Kāng gīi ba fēngəna vko nə koe! U hēmma v ye v ları nangkana dono v dey v da kən v dırtı v fe.»

Wete dõm, Kande la Tesi dũngo a bĩĩnə kəng ba yaku
la di a logtoro dāng da ba yao ye ga la a boru ni, Tesi
hõngu boru dõm ala da hufu a daaga kong nene. Di
bo: «A boru ala pa me a koyəre nangsa la neng.
Dõmni di dəysura də hāngəsi hõ la kun v dırı v fee.»

A kēu lɔgtɔɔ hong yao bo ke kãng kãa n go a bīiŋa
keng la ba hēm̄ma ba daga pɔlav kallɔle gɔyɔni la ba
tengsɔ ba larɔ di yãm kong a Veyiyas kong bāadey bi.
La di wɔlɔm la Kande la di yĩmde Tesi a walɔma
pɔtu bakɔ a kenabu la ba zende kong nene bennabu
walɔ. « Kun na tɔge a werebu neng kong, benna mang
mang deyɔla ba pa na a dɔv la pãu hɔlle hɔlle kun darɔ
na song na labu la ba. Ka na dɔgv ba zakɔ na. Na

dɛyla na zãng a fɔrfɛ zɔrɛ zɔrɛ, wala ba lɛ na a Veyiyas
kong maa bãadey sɔrhĩ kun yommu la labu la a fo
heng.»

La Tesi bole ke : «Mu ba yãa wala bɔrɔ dõm ala pa
mu koyɔre nangsã tĩmməə da di da mu labu la di.»
Kande, Teshi, la Falala bo ke lay ba ba lata bɔrɔ kãma
halɩ ba yao zu a dɔy.

Sapitr naandigu
Kande bēnde wulete gu tīngəsi.

Kande la di yīməu bəng na a kǎŋǎy ba feeley kong yoro. A sɪda la ku dɪ sa la dɪ yǎ la di yīmde bɔrɔbi kɛng ba tɪgɛ a zɔrɛ di nə. Sɔ̃ɔnɛ sɔ̃ɔnɛ, ba gumbe kun dɪrɪ, la Kande kǎngəɪ dɪ gulle di wəl ba nə. Di tīm kun di dəy dɪrɪ di kǎna dɪrɪ dɪ ye dɪ yīmuŋa kɛng walɪ n bolla a yǎ, kun ga fɛfɪ ga wɜrfɪ sɔ̃ɔnɛ.

Fēnde dōm, Azaani, Kande la di yīməu beng follo dufe bene ye ba. A bōrɔ bi hānang la di, ala dubsuru a Dɔfrɛ. Di da hōgfu di yīmde di bellu. Di yāa la di bollu : «Kande, kɔ be ɔ yao a Dɔfrɛ dāng ni!» «La, a sōone duru, Kande yotə di nɛ : «Bōrɔ nangsə mu ba dəy mu yom mu yao. A tomə hēng fēfa ɪ pɔte.

Azaani mēng lɛ di yɪtɪ ba halɪ gu bɛ tɛ findɛ dõm kun
Falala kande yimde bole: «Mukɔ yaka; dõmni mu ya
da kun mu gelle.»

Teesi mu bo: « Mukɔ yakaa. Domni, mu ya da a
follubə feləmi.»

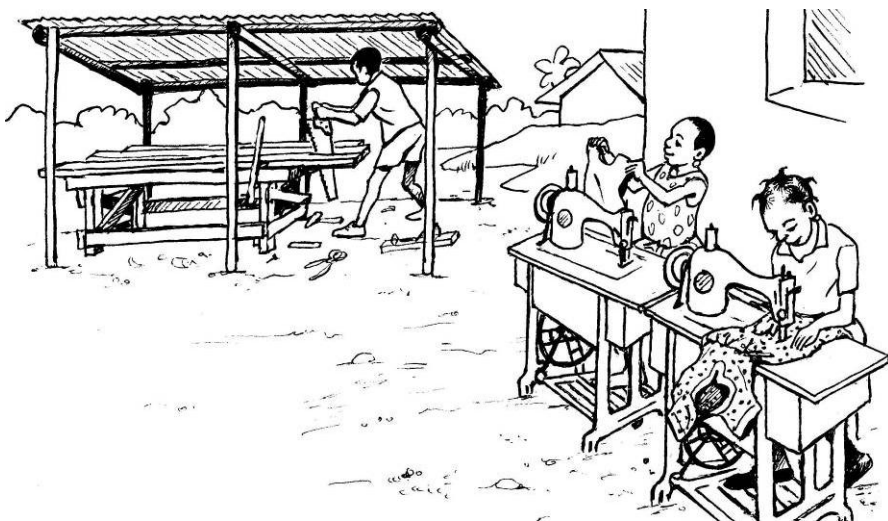
«Kɔ Kande bole: «Kɔ hɔŋɔ na Iniko la Yatima na yao.
Zumoko la mu kɔ mēŋna yere ʋ kãŋsɪ la a tomə hēng
wollam.»

Kun gu **tonge**, di yĩm̃əu b̃əng wuleti ba b̃e, ba b̃e
wɔlɔm a Dɔfr̃e d̃āng kong fuba damm̃i s̃em̃de kong
walı. La Kande m̃ə ỹē dı h̃ōm̃ni ni ke di m̃u yaka
m̃ēntı ba di wɔl. La, a Dɔfr̃e d̃āng kong yıkane
s̃āmma pa ba a tike p̃ərm̃ə ke ba wɔl la **pa** ba a b̃ɔru
ke ba ba hal kun ba darı duru, ke gu tı kun durı maa
kun beledi a daaga ni. La, ba k̃āng̃əstı ba gulle ba wollu
halı ba darı gu k̃ē taar̃e.

Tesi **warge** dı deỹla sa di gɔ a karōngu d̃āŋ ni.

Fēnde dōm, Kande sabeliṇa hongō tōngu a hilo di bo
ke a sōṁne tē Kande la beliə sɔrba bēng nə ba yēngsɪ
ba sɪrɪ la ba dugu ba sa hong dāng la di kɛbɪ hēngɛ.
Kande bunde yey halɪ wasɪ.

A Dɔfre dāng kong kēu dōm la song a beliə bēng di
dāani. A kēna bēng tulle, kēu dōm ala hāngsɪ ba ba yā
hong bāadey kong sōṁne la. Di zakka kong da ba
hēya la a Dɔfre dāng kong la ba dammɪ bu sɛmde
kong. A beliə bēng yēngəsɪ ba tē ze, la ba sa beliṇa
hong song ba sa hong zakka kong la a kɛbɪ hēngɛ.

Kande la di yīməu bəng dʊv, boŋəə la Iniko gulle wəl
ba tike feleŋ kong yoro, a Dəfre dāŋ kong hɛrga. Tesi
la Falala sɛbu a pɛnɪ hɛnam. A Dəfre dāŋ kong pa ba
a bɔrv ke ba dɛy ba wəl la a mansi hɛtthɪ hɛŋgɛ.
Zumoke sɛbu a adapoŋgolo dogomam a Dəfre dāŋ
kong dapongla tomə tike.

Kande bɛnɛ kɛndɪɣɪ di yafv a Dəfre dāŋ la di yīməu
kɛna-bu bəng la a bɔrɔbi hong mv. Tike naŋsa a Dəfre
dāŋ kong pastɛr hong kʊn bɛnɛ karamu a Dəfre

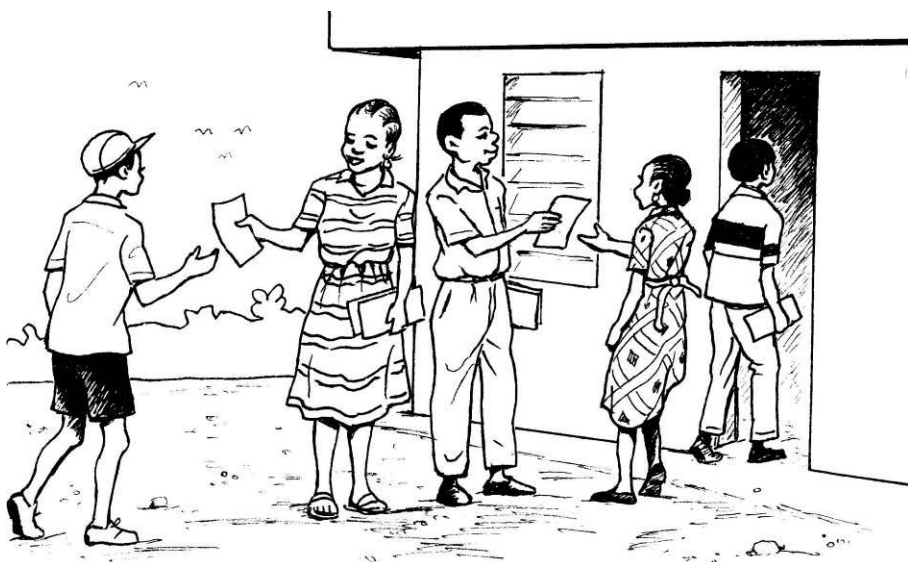
Wɔɔɔ hōŋɛ ba feeley felen bɔɔ. Nangv belle ni lɛ, ba dɔɔv keke a hōmɔni ke ba zɔɔ ba fee feeley felen nangsa dugo.

Kande bɔndɛ da dɔnda Azaani kun bellɔ sɔɔɔ sɔɔɔ di hāŋsɔrɔ di wɔllv a sɛmdɛ kong ni. Azaani yĩmde hong da hōnda la Yatima kun bakɔ bɛnɛ wɔllv kong sɔɔɔ. La Kande la di yĩmɔu dɔɔv buna da dɔnda. Yatima kɔ, a kɛndɔgam ni, a Veyiyas kong ba da di.

Kande bo Azaani nə ke : « Mvɔɔ hullvba bɛŋg kun bɛnɛ tɪ a ngoore kong sɔɔɔ, mv da hāma ke a zaka kong fɔɔba dɔɔv la da zɔmmv ba kɛndɔ. A yāu la, a feeley kong fɛfɔ gv kǎŋa v nə, la, saneng, a Dɔfre pa hō sǎ sǎ hōmnɪ.»

Sapitr Nomandigu

Kande kun wẽ la fuba dõm beng lata ba zõmmu ba
gel a sıda kong walı kun la.

Mboo kun ba kē zende dōm belle ni, Kande da wɔlɔma la Azaani. U yere Dɔfrɛ dāng kong dāng fuba hāngsɪ hũ halɪ wasɪ. Ba pa hũ a nene ke u fɛrɪ ba kɛku kong yoro. Ba sɛkɛ hũ, ba hōngu hũ kun kana u gēnɛtrɪ u feeley yoro, la, ba tɪ u follɔba gulle gulle kɔ le. Mu ba yā nankana u deysɪrɪ u fullɪ ba hānav pɔtu hɛn ba bakɛ u nə heng duru nə.

Kun ba tɔnge gukɔ belle ni, KandemaDɔfre dɔng kong
baki a mentu kebre kun zuru la a sida kong koptam
wali. A hɔngruba la a sebruba beng siri a halmau
kong duru ni ba be. Kande, Tesi la Falala mu tuko gu
ni. Ba hɔɲɔ Zumoke ba yĩmde bɔrɔ-bi hong ba be gu
ni. Azaani mu tuko gu ni.

Fēnde dōm, a mentu nangu yikanə sām̐ma fo dōm worongu Kande di bo di nə : «Nkɔ la n yīm̐əu kēnabu beng la n yīm̐de bɔrɔbi hong, na bong na hāngəsi hū u hōngu a fuba beng nangkana ba dey ba kō a sɪda kong. Hānda mu, nakɔ yāala daga-n-gillɛ ka a sɪdakong bāadey bɛ yēɛ ni kong tulley kun mang na kē a fo duru. Kun dagsɪ, nakɔ yāala a karungu hāna hāna. A fuba beng yāa ke nakɔ gel a Veyiyas la a Sɪda kong waluma hēng yāu. Kande, dɪ yim̐de bɔrɔbi hong la dɪ yim̐əu kēna beng song la a bɪn-dɔnmɪ ba tuko a hōnguruba beng tulle.

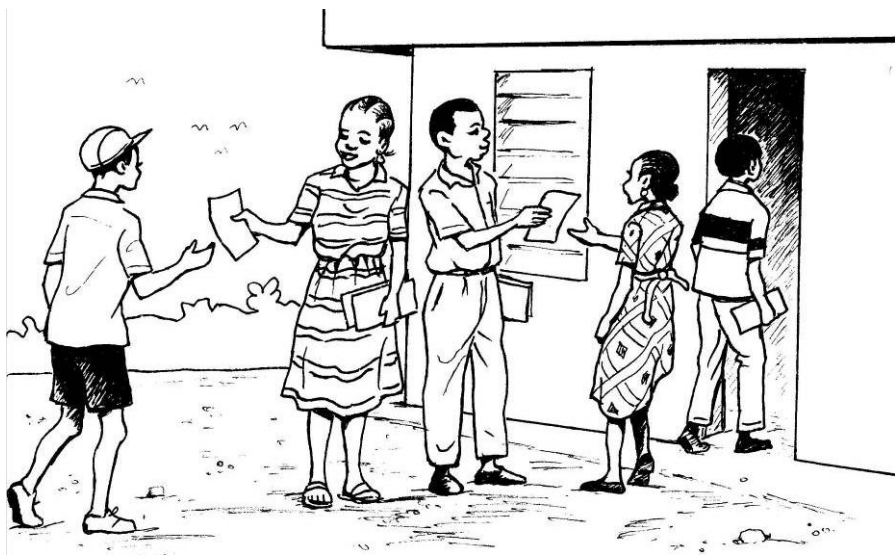

Yõṇa guko belle ni, Tesi kuru di hãṇsəɾɪ di hõṇɡuɾu a sɛbamfɪ hẽṅ. Kʊn di bong a tomde kong la kʊn di hãna kong nə, a fuba beng yẽɛ ba gulle zɔɾɛ zɔɾɛ, la gu huɪsʊ ba nə a sɪda kong walɪma hɪn hãnda wẽ hẽṅ dɔmnam hãna hãna.

Tao tao lɛ, di kɪɾɛtɪ a hõṅɡɾɔ hãnang bɪnma a fuba di wẽ la beng tulle, la, fuba pɔtu la bellɪ di hõṅɡamfɪ nahɪ ni.

Falala kuru a leŋgemfi dēsımam a sıda kong
hōngamfi nə. Zumoke wuleti a sebamfi nahĩ la ba
gulle dugo wɔɔɔ. Ba hēme a tıra yōɔnı kın darı gu
hōnguru nangkana a fo dey di kō a veyiyas kong la di
ye bınma bıengrı a sıda kong bāadeyfi beng walı.

Kande la Azaani mu hãnsəra kɔn ba yiti a fuba ke ba be dɔmɔ a sɛbamfi heng. Ba yellə wala a sɛbləba bɛng da da kɔn wɛ ba nə tullay ba sɛbam heng ne. Ba da neɲɛtra ba yiti ba folləba. Kande la Azaani tullɛ follərə kong dagsəra kɔ lɛ. Azaani kɔn yage sɛbu di yɛmba nə ke di zɔmma di zu a tɔy la Kande, ba bɔna dɔɲsɛ halɔ wasɪ. Zumoke la di yĩməu kɛna-bu mu boɲsɛ gu hãna hana. Azaani bo di folləba nə ke di kɔ la Kande pa dombə nə ke ba mɛng baa geɛle bɔrɔ wala kɛv halɔ ba yao dɔy ba tɔy kong, la, ke la ba

mẽngəna ba yẽε domba la a yãu haalı.

Kande la Azaani zu a tɔy la domba. A tɔŋgam yoro ba da a bi. Fẽnde dõm ba zaka kong yumba beng menti dombo feku dõm kun kande boŋ hãna hãna kong hogo. Di bole: «Taare, mu da yãala mu tufu yere mu wolomu la Iyã.» Iniko, ala da wurfu di sãmma beng n gore sɔɔne: «Iyã la Baaba maana da wẽ yere! La, ba maana da fẽfu ba fefu, mu hãmanda ke ba buna da tuka a dɔnda la hõ. »